

SITKE

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

Királyné gyertyája a Sitkei erdőben

1. Bevezetés 3
2. Sitke bemutatása 6
3. Örökségünk 11
4. Településképi szempontból meghatározó területek Sitkén 20
 - Kissitke*
 - Nagysitke*
 - Faluköz*
 - Vadkert utca*
 - Zártkertek: Öreg hegy, Hercseg hegy*
5. Ajánlások 27
 - Telepítés*
 - Magasság*
 - Tetőhajlásszög*
 - Tetőforma*
 - Színek*
 - Kerítések*
 - Ablakok*
 - Részletek*
6. Jó példák 35
7. Utcák, terek, parkok 38
8. Hirdetések, reklámtáblák 40

BEVEZETÉS

„Az építészet megfagyott zene” hangzott Goethe felkiáltása. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között. Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: fúvósok, vonósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön. külön még szép a dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy, a házak is lehetnek eltérőek egymástól. Más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élehetetlen környezetet alakítanak ki.

Sitke, József Attila utca 1. Felsőbüki Nagy Kastély kerítése

A település építészeti arculati kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével, és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségét.

Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel tölti el, a település képéhez illeszkedik, ízlésesen viszi azt tovább. Az ajánlások nem tekinthetők kötelezőnek, céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy lezárt, egész, hanem egy nyílt, folytonos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan tovább íródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy büszke lehessen rá az építtetője, a tervezője, a kivitelezője és a falu egyaránt.

A ház elválaszthatatlan kapcsolatban van a környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatokról, a zenén át, egészen az építészetig.

Sitke Petőfi Sándor utca utcakép a templom felől

„Kevés nép olyan nép van a világon, melyet annyi szenvedés és pusztítás ért, mi a magyar.

S kevés nép mondhatja el magáról azt, hogy annyi vihar után megmaradt építészeti örökségét, hagyományát meg tudta menteni és fel tudta ébreszteni, mint a magyar. Városaink közül is csak kevés őrizhette meg évszázados arcát, falvaink, a népi építészet emlékei még inkább ki voltak téve a pusztulásnak. És mégis **megmaradt sok ezer olyan épületünk, mely megmutatja számunkra a régi korokban élők értelmét, találékonyságát, és végül, de nem utolsósorban létezni akarását.**

Mert a régi kor emberei – és itt főleg a hajlékát önmaga megalkotó ősökre gondolok- ismerték és alkalmazták azokat a több évezredes építési fortélyokat, melyekkel jól használható, többnyire **egészséges és főleg a környezetet, a természetet kismértékben károsító épületeket tudtak megalkotni és használni.** Természetesen voltak – és mindig lesznek is – olyan házak, lakások, melyek nem felelnek meg e kritériumoknak: de a régi kor emberei ösztönösen sokkal jobban figyeltek e tényezőkre, mint a ma építtetői, építői.

A mai kor emberei ezeket a tradíciókat elfelejtették. Ebben hibás a társadalom is, de maguk az egyes emberek is. Hiszen a modern anyagok használata, alkalmazása, azok a jogszabályok, melyek ez anyagok felhasználásra „szabtak” kénytelen –kelletlen rászorították az embereket a felejtésre.”

Mednyánszky Miklós

Török Emlék és a Régi temető kapuja

SITKE BEMUTATÁSA

A Borostyán út mentén elhelyezkedő egykori település amfiteátrumának nyomai a falu keleti határában ma is láthatók. A feltételezések szerint a Bölönt nevű ér egy római fürdőt is táplált, kénes vizének gyógyító hatása régóta ismert. Sitkét, a ják nemzetségből származó Sitke család alapította, első okleveles említése Sitka néven 1251-ből való. 1427-ben vásáros hely volt, a XV.sz. végére pedig már mezővárosi rangot kapott. Erre az időre tehető a korai település kettéválása Kissitkére és Nagysitkére. A mai község a két településrész 1946-ban történt egyesítésével alakult ki. Földesurai közül a Felsőbüki Nagy család tagjai emelkednek ki.

Kis Sitke és Nagy Sitke az 1763-1787 –es Első Katonai Felmérésen

A falu számos műemléki védettségű építménnyel rendelkezik. Legrégibb épülete a római katolikus plébánia-templom. A források először 1327-ben említik a Szent Lőrinc tiszteletére épült, később a Szentháromságnak szentelt templomát. Mai formáját az 1767 és 1774 közötti barokk stílusú átalakítás során nyerte el. A templom egyhajós, keskenyebb, sokszög záródású szentéllyel. Tornya csak félig ugrik ki a homlokzatból, amely felett a Felsőbükiek címere látható. Nagyméretű, barokk, négyoszlopos főoltárán a négy egyházatya aranyozott szobra áll (Páris Mihály, 1774), az oltárkép a Szentháromságot ábrázolja (Dorfmeister István, 1774). Az 1775-ben épített és faragott szószék igazi remekmű. A Nepomuki Szent János mellékoltár felett a régi, román stílusú templom kapujának timpanonja látható, rajta az "Isten báránya" motívum a kereszttel és sárkányokkal. A padozat alatt a Felsőbüki Nagy család temetkezett.

Kis Sitke és Nagy Sitke az 1869-1887 –es Harmadik Katonai Felmérésen

Kissitke és Nagysitke között határjelként funkcionált az ún. "Török emlék", amely a temető előtt áll. A gótikus, lapos kövekből faragott kegyoszlop a XV. sz.-ból származik. A néphit szerint egy török fővezér nyugszik alatta, innen az elnevezés. A műemléket valójában laternának, kőlámpásnak tekinthetjük. Fülkéiben egykor gyertyát égettek a halottak emlékére, a sötétben bolyongó, elkárhozott lelkek távoltartására

A kissitkei **Felsőbüki Nagy kastély** is középkori alapokon nyugszik, castrumként fontos szerepet töltött be a török elleni harcokban. Az egykor erődítményszerű épületet előbb barokk, majd 1851-ben romantikus stílusban alakították át. Bejárata előtt áll a "**Búsuló Krisztus szobor**", melyet Niczky Borbála emeltetett 1734-ben. A kastélyban 1946-tól általános iskola működött, 1982 óta pedig szállodaként funkcionál. A gyönyörű környezetben 60 férőhely, ízletes konyha, szauna, úszómedence, minden igényt kielégítő szolgáltatások várják a vendégeket.

A kastélyhoz közeli dombon, a Kövesen áll a **"kálvária"** kápolna, amelyet 1871-ben magánbuzgóságból építtetett az akkori földesúr, Nagy Sándor. A neogót kálvária nyolcszög alakú tornyait homokkőből faragták, stációit pedig a kápolnát övező bástyaszerű támfalban, ill. az előépítményben helyezték el. A millennium évében került sor az új pirogránit stáció- képek (Petrás Mária, 2000.) felszentelésére. A kálvária jelenleg művészeti, kulturális események, kiállítások, hangversenyek helyszíne.

A falu határában évszázadok óta folytatnak szőlőművelést. A Hercseg-hegyen 1860 óta bányásztak bazaltot. 1870-es években olasz kőfaragókat fogadtak.

Az 1980-as években a falu lokálpatriótái szerveződni kezdtek, mozgásba jött a civil társadalom. 1986-ban kezdődött a romos sitkei kápolna felújítása, a sitkei lakosok megszervezték a Sitkei Kápolna Kulturális Egyesületet. A kápolna felújítása a mai napig tart.

Rendszerezések lettek a falunapok, sportnapok, felelevenedtek a régi népszokások. Értelmet kapott az értékek megóvása, a műemlékvédelem. Majd az 1990-ben megalakult önkormányzat vette át a megkezdett munkát, amely lakhatóvá és vonzóvá tette ezt a kis települést.

Sitke a Kemeneshát hagyományos építészeti stílusát magán viselő település. Hagományos építészeti stílusát hordozó településrészei a Kis-Sitke (József Attila utca) és a Nagy-Sitke (Petőfi Sándor utca, Kossuth utca) területein találhatók. Ezek a településrészek tartalmazzák a helyi védett épületeket is. A település 1946-os egyesítése után viszonylag gyors ütemben és egységes faluképpel beépült a "faluköz" Hunyadi utca, melyet követett a Vadkert utca. A Vadkert utca településképe már nem olyan egységes, a nyugati rész korábban, a keleti rész szinte telkenként eltérő építészeti arculattal, különböző korban épült be.

Az intenzív és a mai napig tartó betelepülés miatt a falu lélekszáma évről-évre gyarapszik. 2017-ben 711 lakost számlálhatunk. A falu demográfiai képe egyre fiatalodó köszönhetően a magas gyermekvállalási kedvnek, az átlagosnál több nagycsaládosnak. A számos sitkei civil szervezetnek, a történelmi egyházaknak köszönhetően a kulturális élet nagyon aktív. Az itt letelepülő családoknak a legtöbb szükséges infrastruktúra helyben megtalálható. Gyönyörűen felújított óvoda, kedvező tömegközlekedés, valamint a hagyományos faluközösségre jellemző szoros szociális háló. Ezen szolgáltatások minden korosztálynak biztonságot nyújtanak itt Sitkén.

A következőkben először bemutatunk egy válogatást azokból az épületekből, amelyek sajátos értéküknél fogva már hosszabb ideje Sitke identitását erősítik. Sitke egyes részeire vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, így segítsék Sitke karakterének megőrzését és tovább formálják azt.

A legutóbbi időkben épült sikeres példák illusztrálják, milyen megoldások segíthetik az előbbieken megfogalmazott vágy megvalósulását.

ÖRÖKSÉGÜNK

Sitke –Nagysitke- legmeghatározóbb épülete a Petőfi utca 24. szám alatt található műemlék **RK. templom**. A középkori település Szent Lőrinc tiszteletére épült templomáról 1418. 1426. és 1523. évi egyházlátogatási jegyzőkönyv leírása szerint boltozott szentélyű volt. Tudjuk, hogy régi templomát 1636-ban megnagyobbították. A XVI. sz-ban evangélikus lelkészek működtek itt, 1725-ben rekatolizálták. A mai templomot 1767 és 1774 között barokk stílusban Felsőbüki Nagy Ferencné gr. Nicki Borbála építtette. 1842 és 1865 között a templombelsőt tatarozták.

Az egyhajós templom a hajónál keskenyebb szentélye belül félköríves, kívül nyolcszög három oldalával záródik. Bejárati homlokzata előtti tornya négyszintes. A szentély mellett kétoldalt sekrestye található. A hajó három, a szentély egy csehsüveg boltozatos. A hevederek gazdag fejezetes és lábazatos fal pillérkötegekbe futnak be. A bejárati oldalon karzat áll.

A nagyméretű barokk, négyoszlopos, gazdag, kagylókkal és füzérekkel díszített oltárán áll a négy egyházatya aranyozott, nagyméretű szobra. Ez az oltárépítmény keretezi Dorfmeister István Szentháromság oltárképét. A szentélytől jobbra ifj. Dorfmeister István festménye található. A régi, román stílusú templom timpanon domborműve az 1938-as belső festés idején került a jobboldali mellékoltárra.

A bejárati homlokzata barokk tagolású, a főpárkánnyal szervesen a templomhajóhoz kapcsolt homlokzat előtti torony, amelyen a kórus szintjén és a harangok szintjén félöríves ablakok vannak. Órapárkánya felett gúlasisak áll. A homlokzat pozitív és negatív sarkai kettős lizénákkal tagolt falfelületek. Az enyhén íves oromfal volutában végződik és két körözsa díszíti.

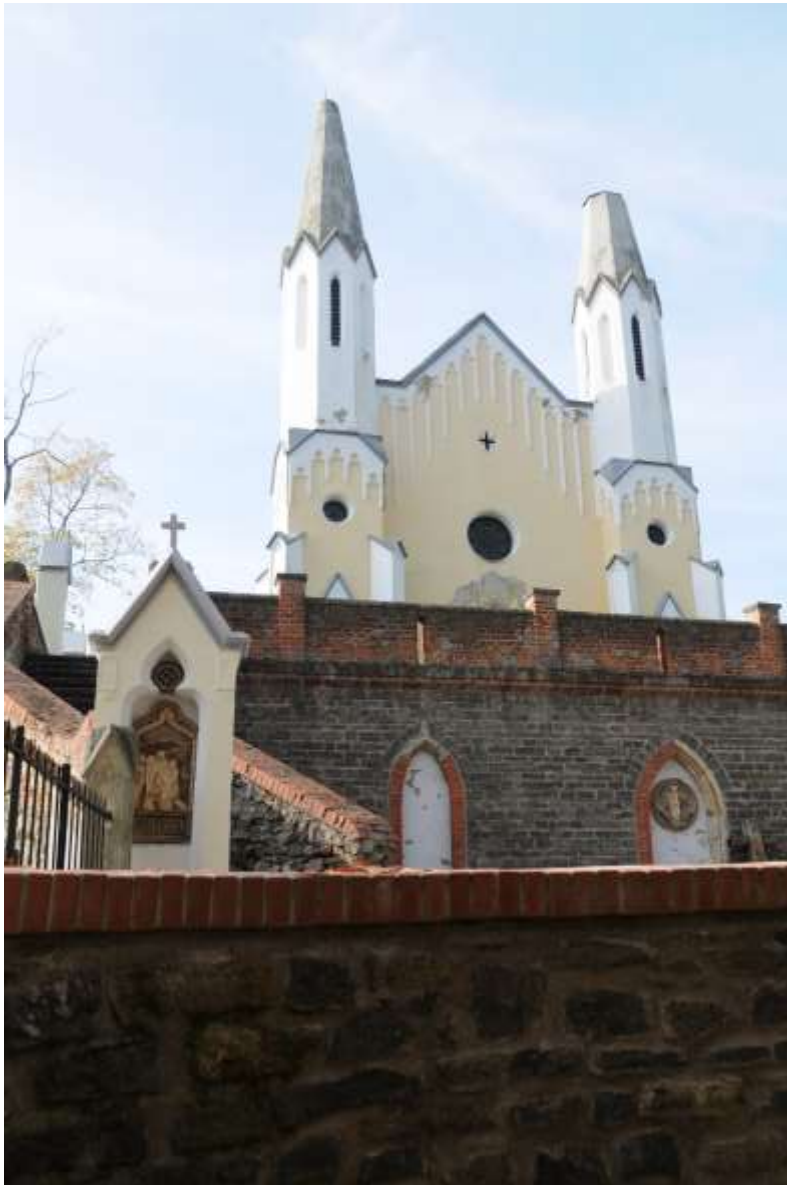
A templom mellett található a **plébánia épület**, műemléki környezetben.

A temető bejárata mellett egy figyelemre méltó műemlék, lapos kövekből faragott gótikus kegyoszlop áll a XV. századból, az ún. „**Török emlék**”. Négyzetes keresztmetszetű pilléren kicsi, ház alakú építmény, 4 oldalt szegmens záródású fülkéekkel, tömör téglafalazatú tetőzettel fedve. Az emléket 1934-ben restaurálták, a korábbi kereszt jelenleg nincs a tetején.

Kissitkén a József Attila utcában áll a **Felsőbüki Nagy-Kastély**. A műemlék épület a barokk korban épült 1730 körül épült, de 1851 körül romantikus stílusban átalakították. A szabadonálló épület az átalakítások miatt épületmaradványokkal tört alaprajzú. Északkeleti oldalán konzolos barokk erkély áll. A homlokzat északi és déli vége oromzatos. Az oldalszárnyak egy traktus mélységűek. A bejárat közepén, a pártázattal díszített romantikus részletkiképzésű rizalitban kapott helyet. Az egyszerű ablakok egyenes záródásúak, szalag keretezésűek. A szobák boltozottak, a Dorfmeister freskókat lemeszelték. Az épület ma kastélyfogadó. A kastély bejárata előtt áll egy műemlék Krisztus szobor melyet Felsőbüki Nagy Franciska állíttatott 1734-ben.

A kastélyhoz közeli dombon, a Kövesen áll a műemlék **"kálvária"** kápolna, amelyet 1871-ben magánbuzgóságból építtetett az akkori földesúr, Nagy Sándor. A neogót kálvária nyolcszög alakú tornyait homokkőből faragták, stációit pedig a kápolnát övező bástyaszerű támfalban, ill. az előépítményben helyezték el. A Kápolnáért Kulturális és Sportegyesület az évente ismétlődő nyárvégi koncertek bevételéből előteremtette a sokáig romos műemlék épület felújításának költségeit. A millennium évében került sor az új pirogránit stáció- képek (Petrás Mária, 2000.) felszentelésére.

Helyi értékvédelem:

Sitke község 2002-ben rendeletet alkotott a helyi építészeti érték védelméről. A rendelet 7 építmény védelméről rendelkezik. A helyileg védett építmények listája a településkép védelméről szóló rendelet mellékletét fogja képezni.

- Régi temetőben lévő kőkereszt 396. hrsz.
- Új temetőben lévő kőkereszt 689. hrsz.
- Öreghegyen lévő kőkereszt 1641 hrsz.
- Hercseg hegyen lévő kőkereszt 1141. hrsz.
- Kálvária dombon lévő kőkereszt 0232 hrsz.
- Kossuth Lajos utcában lévő kőkereszt 171 hrsz.
- Petőfi Sándor utcai (Szent János domb) Nepumuki Szent János szobor 25 hrsz.
- Temető előtti emlékpark és építményei 399 hrsz.
- Régi temető sírkövei 396. hrsz.

Helyi értékvédelem:

A falukép szempontjából jellegzetes, történeti, építészeti, kulturális szempontból jelentős épületek:

Nagysitke:

- Petőfi Sándor utca 22. RK plébánia épülete 9. hrsz.
- Petőfi Sándor utca 29. iskola 33. hrsz.
- ~~— Dózsa György utca 7. lakóház 700. hrsz.~~
- Dózsa utca 23. lakóház 709. hrsz.
- Kossuth utca 59. lakóház 320. hrsz.
- Kossuth utca 65. lakóház 314. hrsz.
- ~~— Kossuth utca 67-69. lakóház 308-310. hrsz.~~
- Kossuth utca 83. lakóház 291. hrsz.
- Kossuth utca 99. lakóház 185. hrsz.

Kissitke:

- József Attila utca 3. major 545. hrsz.
- József Attila utca 4. major 566-568. hrsz.
- József Attila utca 5. lakóház 543. hrsz.
- József Attila utca 8 és 10. lakóház 571-572. hrsz.
- ~~— József Attila utca 18. lakóház 575. hrsz.~~
- ~~— József Attila utca 32. lakóház 621. hrsz.~~
- József Attila utca 54. lakóház 643. hrsz.
- Kertészkereszt utcai kőkerítés

Külterületen:

- **Batthyány major régi épületei 0286/1 hrsz.**

Szeretem a temetőket. Egyszerűen és közönségesen szeretem a színeit, az őszi sárgáját, a haragoszöld tónusait, a csendjét... kezemben egy becsukott könyvvel sétálok és csodálkozom, milyen csendesek egyszerre a lármás emberek, hogy hangzik ki beszédünk a csendbe és az örökkévalóságba.

– Kosztolányi Dezső

Temetők:

Kissitke és Nagysitke határán 2 temető található. A régi temetőben az 1800-as évekből származó sírok is felefedezhetők, az új temető a két falu egyesítése után lett kialakítva.

A régi temető síremlékei és hadisírhelyi védelem alatt állnak.

Kőkeresztek:

Kissitke és Nagysitke területén 6 kőkereszt található, valamint Nagysitkén a Szent János szobor.

A kőkeresztek és a szobor helyi védelem alatt állnak.

Vasút:

A Sitkei vasútvonal a Sárvár-Zalaszentiván-Batyk vonalon működött 1975-ös bezárásáig.

A vasútvonal épületei máig megtalálhatók. A bakterházak szerencsésen lakóépületként hasznosítva lettek, a vasútállomás épület hasznosítása késik.

Különleges értéket képvisel a rakodó/raktár épület, amelynek lábazati része miskei kőből készült.

Kalaposkút:

1915 tavaszán az Osztrák – Magyar Monarchia legnagyobb hadifogoly táborának, az Ostffyasszonyfai Hadifogoly Tábornak az építőit, 600 orosz és 400 szerb hadifoglyot az épülő tábortól 5 km távolságra, Kis - Sitke község határában egy mezőn ideiglenes táborban, sátrakban és földkunyhókban szállásolták el. A táborban egészséges ivóvíz és a minimális tisztálkodási feltételek nem álltak rendelkezésre, ezért a hadifoglyok között kolera és tífuszjárvány ütötte fel a fejét, ami közülük sok áldozatot szedett. A tiszta ivóvíz biztosítása érdekében a tábor parancsnoka Piskecek Wenczel ezredes elrendelte a tábortól 1 km-re lévő Kurcon forrás megtisztítását. A forrásból a tiszta ivóvizet szivattyúk segítségével juttatták el a táborba. A forrást védő épületet - a „Kalapos – kutat” - a táborban, tisztként szolgálatot teljesítő Zombory Moldován Béla festőművész tervezte.

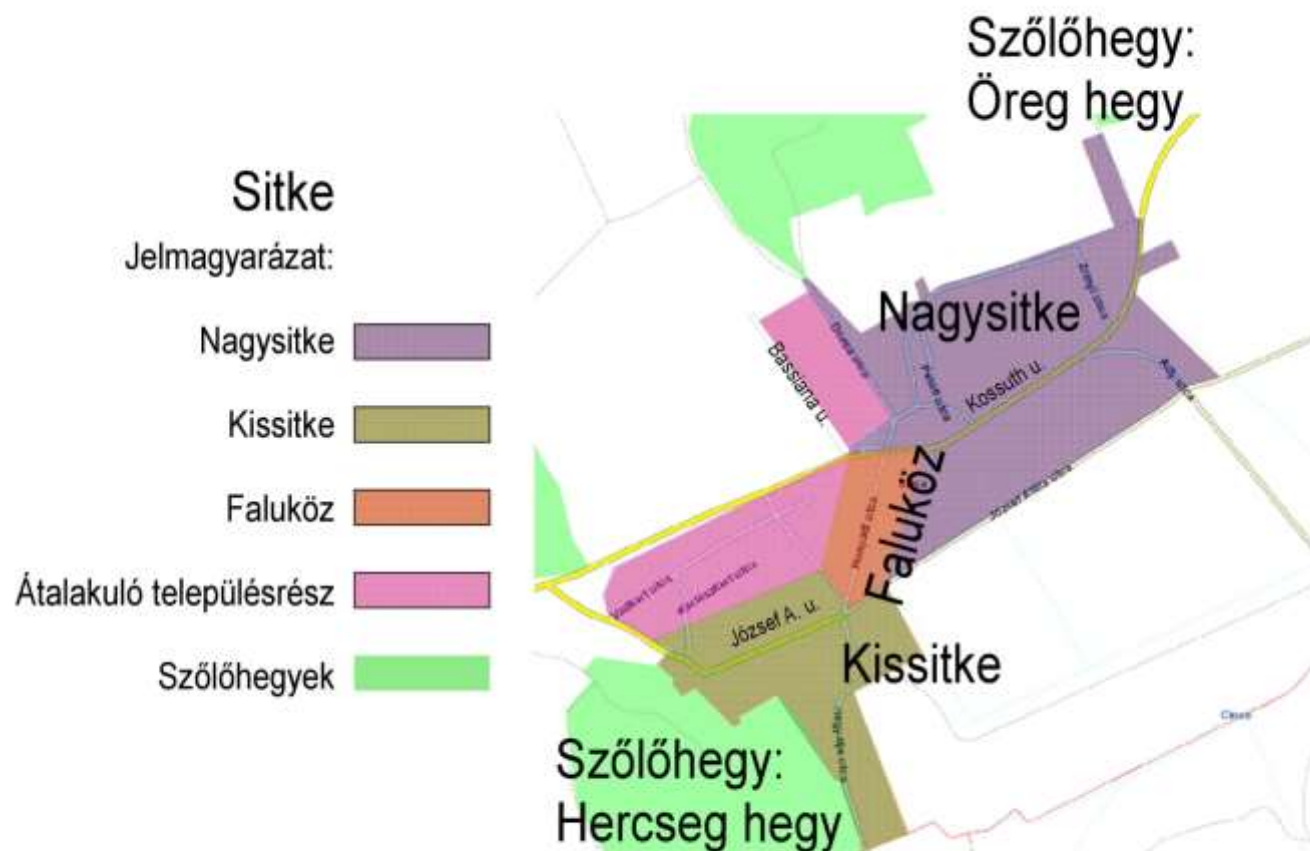
Az épület kivitelezését a XVIII. őrzászlóalj felügyelete alatt a „muszka” hadifoglyok hajtották végre. A tábor megszűnése után a kút, feledésbe merült a környezetét a természet visszafoglalta. Az épület kupolája beomlott. A környező terület és a forrás megtisztítására 2015 nyarán került sor.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTÓL MEGHATÁROZÓ TELEPÜLÉSRÉSZEK

Sitke karakteres építésze jól tükrözi az egyes településrészek beépülésének időszakát, az építők lehetőségeit, igényeit.

A falu átutazók számára is meghatározó településrésze Kissitke régi településrésze a József Attila utca 1. szám (Kastély)-tól keletre a József Attila utca, a Hunyadi utca kereszteződésig, valamint Nagysitke Petőfi Sándor utca és Kossuth Lajos utca végig. A település lakott belterülete végig falusi lakóövezet (Lf), de a fent említett két településrész építészeti értékeit tekintve mégis kiemelkedő. A többi utca is falusi lakóövezet, a Vadkert utca azonban inkább kertvárosi (Lke) stílusú.

KISSITKE

Az épületek nagy része utcafronton két ablakos, középen osztópárkánnyal tagolt, oromfalas, nem kontyolt. Időközben épületek az utcasorba sátoztetős „kockaházak” is. A beépítés viszont végig utcafronti és oldalhatáros. A József Attila utca utcaképe szép egységes. A major más célú hasznosítása szükséges lenne, de egyelőre nem valósult meg.

Sitke egyik legrégebbi településrésze Kissitke. A településrész felépítése hagyományosnak tekinthető: Kastély, körülötte gazdaság, majd lefelé a dombról az intéző, és a cselédházak. Ahogy fejlődött a település egy-egy parasztház még épült a dombról lefelé, keleti irányba. A kastélyt és a gazdaságot kőfal vette körül, ez ma is látható. Kissitke József Attila utca beépítése oldalhatáros, a régi (eredeti) épületek tetője az utcára merőleges, tetőhajlásuk 37-42 fok körüli.

NAGYSITKE

Sitke másik régi településrésze Nagysitke. A településrész felépítése hagyományosnak tekinthető: A Szent János domb, fölött a templom, majd előtte a Petőfi utca két oldalán lakóházak és az iskola. A korábbi polgármesteri hivatal épület már nem beazonosítható. Dél-keleti irányba folytatódik a Kossuth utca, a két temető között pedig a Dózsa utca. A Petőfi utca és a Kossuth utca is jelentős átalakuláson ment át, sok ház átépült, viszont az utcafronti, oldalhatáros beépítés megmaradt. A Petőfi utcában található a Plébánia épület, az iskola épület, utcával párhuzamos tetőgerinccel.

Található a Kossuth utcában több utcára merőleges tetőjű kis parasztház, de már sok a kockaház. A bontások helyén 1-1 új építés is található, sajnos az 5 méteres előkerttel kicsit megbomlott a korábbi egység. Ennek ellenére a településrész utcái kedvező utcaképet mutatnak.

FALUKÖZ, HUNYADI UTCA

Kissitke és Nagysitke 1946 június 1-én egyesült, létrejött Sitke település. Az egyesítés, illetve a II. Világháború utáni átalakuló rendszer több problémát is felvetett: A két településrész külön állt, nem érték össze a lakott területek, másrészt nem volt településközpont. Az első és a harmadik katonai felmérés térképe jól mutatja, hogy a két településrész hogyan fejlődött önállóan, az egyesítés ezt a fejlődés egy másik irányba vitte el: létrejött egy új utca, a jelenlegi Hunyadi utca, megépült a művelődési ház és tanácsház, jelenleg Önkormányzati hivatal, valamint az orvosi rendelő épülete. Az utca többi része két ütemben lakóházakkal épült be. Keleti oldalán kockaházak, nyugati oldalán a kockaházak után a 70-es 80-as évek emeletes, hatalmas lakóházai.

ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZEK: VADKERT UTCA, DÓZSA UTCA KELETI OLDALA

A kálváriától keleti irányba a lejtőn lefelé halad a Vadkert utca. Beépítése a 60-as években indult, napjainkig tart. Utcaképe eléggé vegyes, inkább kertvárosi stílusú (LKe).

Ugyanez érvényes a Dózsa utca keleti oldalára.

ÖREG HEGY, HERCSEG HEGY

Aki járt már hegyvidéken tudja, hogy ezek csak laza lankák, dombocskák..... Mégis a szóhasználatban Öreg-hegy és Hercseg-hegy szerepel. A szőlő termesztés jelentősége csökken, de a „hegyre” akkor is kijárnak pihenni, kiskertet művelni, vagy csak a „csendet hallgatni”.

A Hercseg hegyen a felhagyott bányagödrök maradtak csak a 18.századi kőbányászatból.

Az alsó képen tipikus, felújított hercsegi borospince. Gyönyörű meszelt falak, szimmetrikus tető, cserépfedés. Az épület hátsó része kicsit a földbe bevágódik. A pince két helyiségből áll, a külső pince a borozgatás, préselés helyszíne, a belső pincében vannak a hordók.

A Hercsegen is van két kőkereszt, mindkettőt a gazdák féltve őrzik és karbantartják.

AJÁNLÁSOK

Ebben a fejezetben található ajánlások a településképi minőségi formáláshoz szolgálnak építészeti útmutatóul.

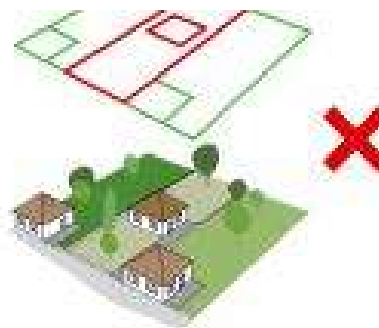
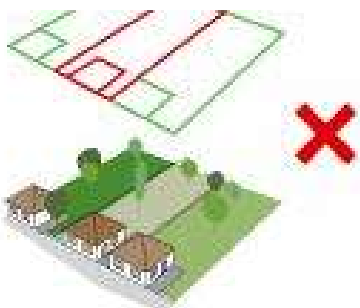
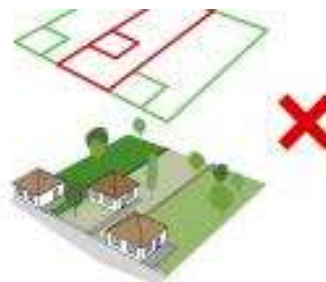
Az itt következő ajánlások részletezik a beépítési módokat, az épület telepítését. Az épület tömegformálását, az anyaghasználatot, a kertek, kerítések kialakítását. A magassági, tetőhajlási viszonyokat, színeket, anyagválasztásokat.

A két régi településrész népi építészeti stílusjegyeit az alábbiakban foglaljuk össze:

- földszintes főépület
- egy traktusos 6-7 méter széles homlokzat
- oromfalas épület az utcafront felé
- egyszerű, sima nyeregtető 37-42 fokos tetővel, égetett agyagcserép fedéssel
- fehér, vagy világosszínű homlokzat, vakolatkeretekkel
- nyerstégla falazott kémény, téglakéményfejjel, téglafedkővel
- homlokzati osztópárkány cserép fedéssel
- függőleges arányú kis nyílások, a homlokzaton szimmetrikusan elhelyezkedve.
- tömör és nyílással áttört felületek aránya hangsúlyosan a tömör felületek irányába tolódik el (kivéve a tornác esetében, de tornác nem nagyon jellemző)

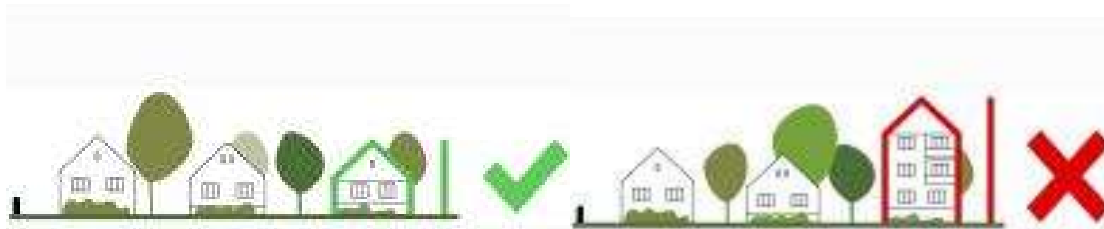

KISSITKE, NAGYSITKE, FALUKÖZ

TELEPÍTÉS:

A településrészekben a családi házak telepítése oldalhatáron álló, utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, valamint a túlzottan hátrahúzott épület építése nem javasolt. A beépítés oldalhatáron álló, a ház mögött növényzettel kialakított kert található.

ÉPÜLETEK MAGASSÁGA

Sitke e településrészein az épületek magassága hasonló.

A tervezett új építéseknel a túl magas épület építése indokolatlan, az épületek nem illeszkednek az utcaképbe,

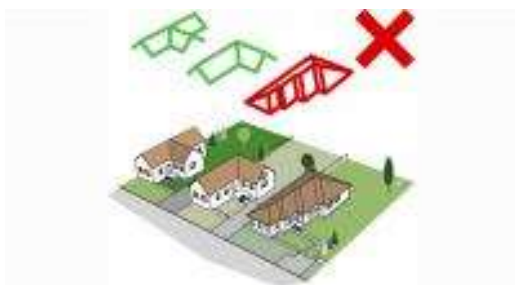

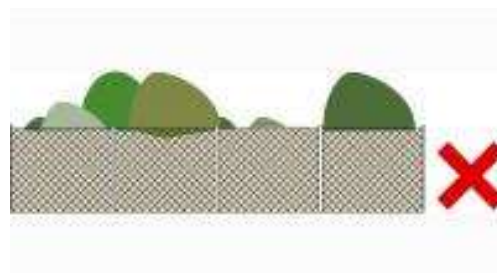
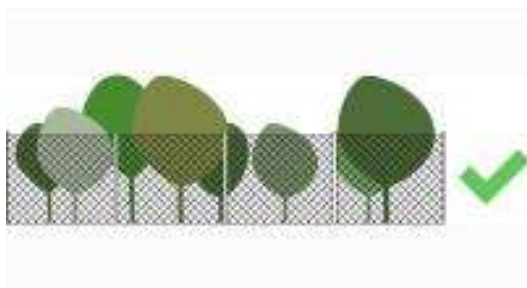
TETŐHAJLÁSSZÖG

A tetőhajlásszög 37 és 42 fok közötti. A túl lapos, vagy túl meredek tető nem javasolt. Az új épület illeszkedjen a szomszédos épületek tetőhajlásszögéhez.

TETŐFORMA

Az egyszerű tetőformájú épületek közé ne épüljön tördelt, kontyolt tetős épület, az új épület illeszkedjen a meglévő épületek tetőformájához. Lapostető kialakítása nem támogatható.

HOMLOKZAT KIALAKÍTÁSA SZÍNEZÉS

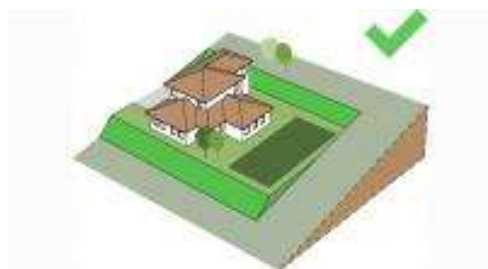
Sitke ezen településrészén a homlokzati színeképzés változatos, de visszafogott. Javasolt a dörzsölt vakolat, látszó téglaburkolat, illetve az sötét színű kő alkalmazása. Nem elfogadott a rikító színhasználat, a fényes fémlemezfedés és burkolat.

Tetőn a kék-zöld színek, homlokzaton a sötét színű vakolatok kerülendők.

KERÍTÉSEK

Sitke ezen településrészén áttört, utcafronti beépítés esetén tömör kerítés alkalmazandó.

ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZEK: VADKERT UTCA, DÓZSA UTCA KELETI OLDALA

TELEPÍTÉS:

A településrészekben a családi házak telepítése oldalhatáron álló, utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, valamint a túlzottan hátrahúzott épület építése nem javasolt. A beépítés oldalhatáron álló, a ház mögött növényzettel kialakított kert található.

MAGASSÁG

Sitke e településrészein az épületek magassága hasonló. A tervezett új építéseknel a túl magas épület építése indokolatlan, az épületek nem illeszkednek az utcaképbe,

TETŐHAJLÁSSZÖG

A tetőhajlásszög 25 és 45 fok közötti. Az új épület illeszkedjen a szomszédos épületek tetőhajlásszögéhez.

TETŐFORMA

Az egyszerű tetőformájú épületek közé ne épüljön tördelt, kontyolt tetős épület, az új épület illeszkedjen a meglévő épületek tetőformájához. Lapostető nem javasolt.

SZÍNEK

Sitke ezen településrészén a homlokzati színeképzés változatos, de visszafogott. Nem elfogadott a rikító színhasználat, a fényes fémlemezfedés és burkolat. Matt fémlemezfedés alkalmazható.

KERÍTÉSEK

Sitke ezen településrészén áttört kerítés alkalmazandó. Tömör kerítés nem elfogadott.

KERÍTÉSEK

Sitkén az áttört kerítés, illetve a helyi „miskei kőből” épült tömör keírés a jellemző. Anyagukat tekintve igényes kovácsoltvas, vagy egyszerű fa kerítések, de a drótfonat növénytakarással is jellemző. Célszerű az áttört kerítés építése, de a régi településrészekben –Kissitke József Attila utca, illetve Nagysitke Petőfi utca- a tömör, kő vagy nyerstégla kerítés is elfogadott.

ABLAKOK

A szép, arányos ablak kedvezően befolyásolja a homlokzat arányosságát, megjelenését.

A múltban az ablakok kisebbek voltak, általában szimmetrikusan helyezkedtek el a homlokzaton. A mai szélesebb, aránytalan ablakok sokszor idegenül hatnak a homlokzaton. Az utcaképet az oromfal kedvezően befolyásolja, az oromfalra tervezett garázskaou képe viszont kedvezőtlen. Törekedjünk a garázskapu oldal, vagy hátsó homlokzati elhelyezésére.

Általános szabály, hogy az ablakoknál törekedjünk a függőleges irányú nyílásokra.

RÉSZLETEK

Az egyszerű, de igényes, jól kitalált és megfelelően megépített részletek teszik az épületet tökéletessé. Egy burkolat, eresz, ablakkeretezés, tetőcsatlakozás, párkány megfelelően elkészítve díszítőelemként működik.

Sitke történeti építészetének legfontosabb elemei a kő „miskei kő” és a téglá, ami nyers felületként, vakolva, idomtéglaaként és különböző felületekkel jelenik meg.

Az apró részletek kidolgozása az épületet igényessé, nagyvonalúvá, tökéletessé teszi.

JÓ PÉLDÁK

Új családi ház a Hercseg oldalában, ott, ahol a belterület és a zártkert találkozik.

Telepítése, anyaghasználata rendkívül kedvező.

Szerencsésen ötvözi a hagyományos kőburkolatot, a modern építészeti formákkal.

A hátsó támfalban megjelenik a „miskei kő”, amely jól harmonizál az épületen megjelenő modern kőburkolattal.

Két felújított épület mindkettő a legrégebbi településrészekben. A felső Kissitkén, a kastély alatti részen, az alsó a Szent János domb alatt.

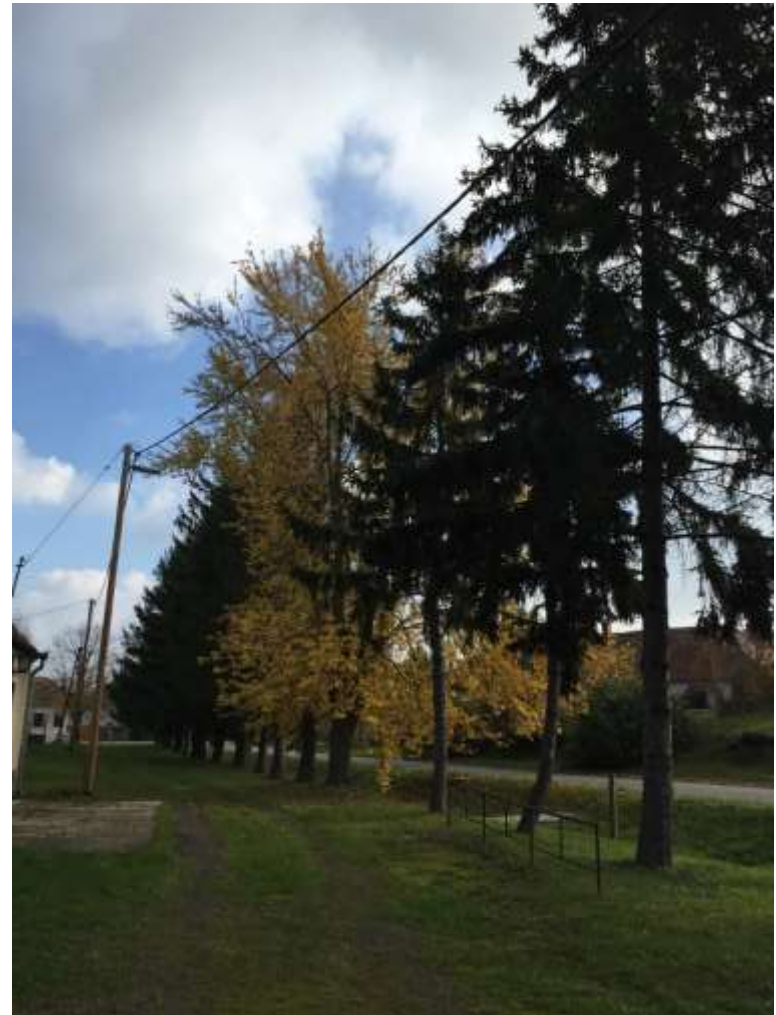

Szép házakat ott találunk, ahol az anyagválasztás, az arányok és a kivitelezés összhangja található. Ekkor a részek egybetartozásának érzését keltő látvány harmóniát és egyensúlyt áraszt.

38 Utcák, terek, parkok

UTCÁK TEREK PARKOK

Virágos, zöld, szinte ligetes utcák Sitke településképeinek meghatározó elemei, hozzátartoznak az élhető, esztétikus, balátságos településképeknek.

A fásított parkok, közterek, a falut övező erdők a falu tüdejét jelentik.

A közterületek beültetését különös gonddal kell készíteni, fa ültetésnél ki kell kérni az Önkormányzat engedélyét.

Légkábelek alá nem célszerű magas fát ültetni.

A közút burkolata mellett védőtávolságot kell tartani.

Az épületek telepítésénél figyelembe kell venni, hogy a növénytakarást célszerű saját területen elhelyezni, ne a közművek elhelyezésére szolgáló közterületet használjuk erre.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Az épületek funkcióját meghatározó feliratok, cégerek a homlokzatok közterületi látványát meghatározó eleme. Kialakításuknál mind színben, mind formában alkalmazkodni kell a homlokzathoz, illeszkednie kell a környezetéhez, különösen a védett építmények környezetében.

Sítkén közterületre reklámtáblák nem, csak a Településkép védelméről szóló 104/2017. Kormányrendelet szerinti utcabútorok helyezhetők el.

Probléma, hogy a megszűnt vállalkozások gondozatlan, kint felejtett reklámtáblái rontják a településképet. Az önkényesen, akár magánterületre kirakott reklámtáblák kavalkádja ronthatja a település kedvező képét.

A településképi rendeletben ennek a szabályozása szükséges.

IMPRESSZUM

SITKE KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Sitke honlapcíme: www.sitke.hu

Sitke e-mailcíme: onkormanyzatsitke@tvn.hu

Sitke postai címe: Sitke, Hunyadi utca 1.

Telefon: 06/95 442-018

Polgármester: Morgós István

polgarmester emailcíme: onkormanyzatsitke@tvn.hu

Főpítész: Puklerné Kovács Erika

Főépítész emailcíme: eri@archit.hu

SZERKESZTETTE: Puklerné Kovács Erika

SZÖVEG: Puklerné Kovács Erika

FOTÓ: Pukler Zoltán, Puklerné Kovács Erika

GRAFIKAI TERVEZÉS: Lehner Lajos Tudásközpont

Sitke, 2017. október hó

